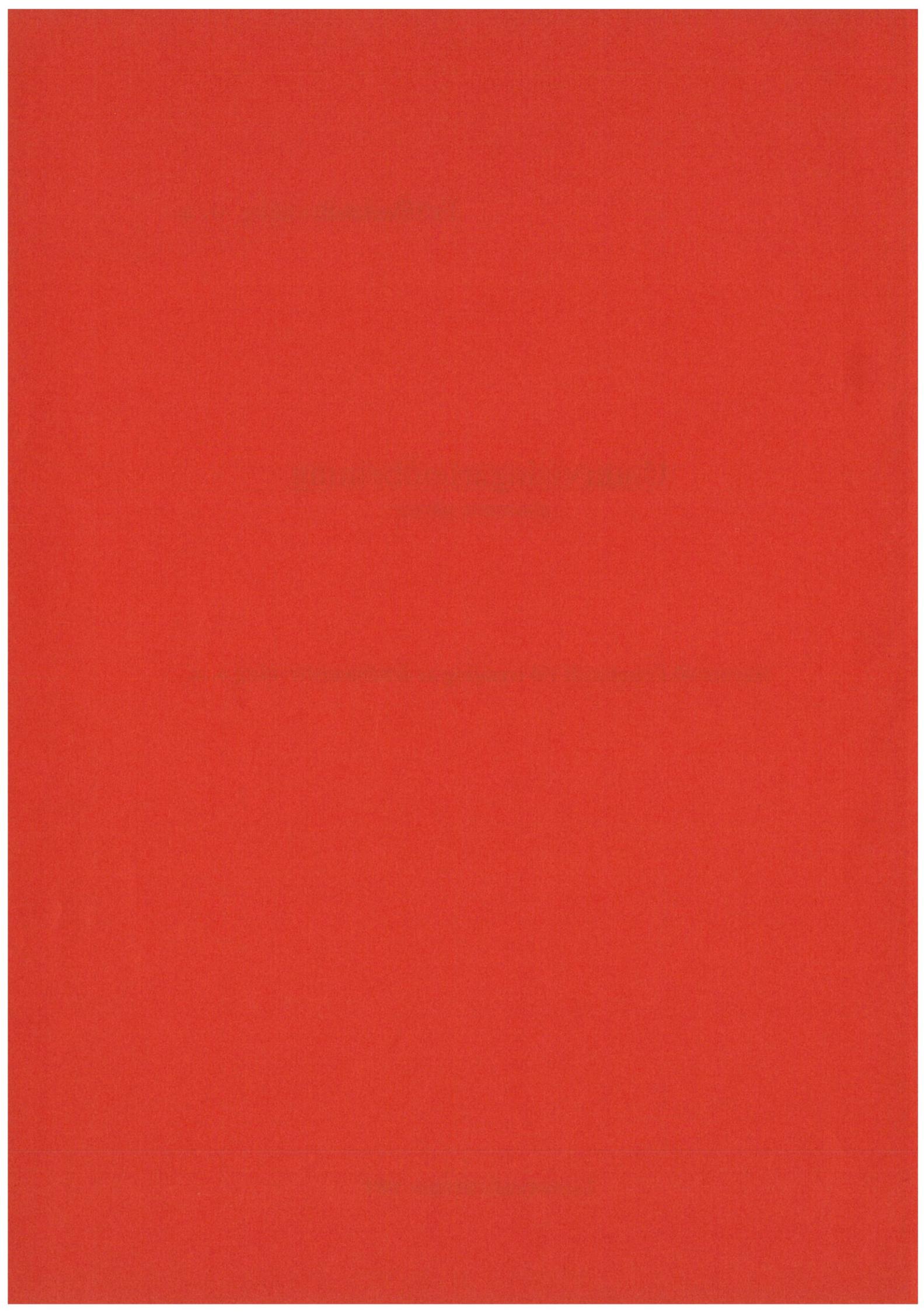

Frítíðarundirvísing o. a.

Undirvísingarleiðbeining
almennur partur

Stevnumið í sambandi við fremjing av frítíðarundirvísing o. a.

Landsskúlafyrisitingin 1991

Innihaldsyvirlit

	síðu 4
Frítíðarundirvísing	síðu 4
Inngangur	6
Hugleiðingar um endamálið við frítíðarundirvísing	7
Fritíðarundirvísingsarskipan	7
Grundarlagið	8
Eyðkenni	8
Endamál	9
Treytin fyrir lutteku	10
Samarbeidi millum kommunur	10
Skylda kommunurnar	10
Krøv	11
Stovnsetan	11
Undirvísingartilboð	11
Stovnsetingarkrøv	11
Leiðarin	12
Lærarin	12
Næmingar	13
Evni	14
Høli v. m.	14
Studningsskipan	14
Samarbeidi við aðrar kommunur	15
Útbúgving av lærarum til frítíðarundirvísing	15
 I Almenn frítíðarundirvísing	 16
Kvøldskúlar	16
Stovnsetan	17
Áhugabólkar	17
Lesiringar	17
Kvøldháskúlin	17
Aðrir skipanarhættir	17
 II Serstök frítíðarundirvísing	 18
1) Royndarfyrireikandi undirvísing	19
a) fráfaringarroyndir fólkaskúlans	19
b) HF-stakgreinaundirvísing	19
Prógv	20
Stovnsetan av skeiðum	20
At stilla seg til roynd	20
Endamálið	20

Lærarin	"	20
Leiðarin	"	21
Góðkenning av royndarfyrireikandi undirvísing	"	21
2) Yrkiskend undirvísing	"	22
Skipan av skeiði í yrkiskendari undirvísing	"	22
Hvørjum skeiðið er ætlað	"	23
3) Serundirvísing	"	23
Unglingaskúlin	"	23
Undirvísingartilboð unglingskúlans	"	23
IV Frítíðarvirksemi	"	25

Skjal 1 Skipanarhættir og evni

Skjal 2 Tíðarætlan fyrir skipan av undirvísingini

Skjal 3 Løgtingslóg um frítíðarundirvísing

Frítíðarundirvísing

Tá ið tosað verður um mentan, fólkaupplýsing og frítíðarundirvísing verður ofta hugsað um frítíð, av hesi orsök verða tey ofta fata sum ein týdningarleys starvan, har tað ræður um at fáa tilóina at ganga.

Men fólkaupplýsing skal vera nakað meira, hon skal vera nakað í sjálvum sær, sum virkar fyri, at tann einstaki verður vitandi um egnu stöðu sína og egnu möguleikar og er við ábyrgd fyri sær sjálvum og samfelagnum við til at skapa framtíðarsamfélagið. Hetta má metast at vera eitt av endamálunum við frítíðarundirvísing og fólkaupplýsing.

Tað, ið hevur sermerkt tey meira framkomnu londini í 1980unum, er, at tey samfélagsliga hava duga sera illa at laga seg eftir teimum tøknfrøðiligu umstøðunum.

Av tí at nögv arbeiði verður gjört av nýmótans tøknfrøðiligum tóum, verður arbeiði í vanligari merking minni og minni, og tann tið, fólk í einum framkomnum samfélag fær til sín sjálvs, meta tey ofta at vera ein trupulleiki heldur enn nakað annað. Tey hava ofta kenslu av, at samleiki er tengdur at arbeiði og fakligum myndugleika. Samstundis gevur elektroniskt samskifti möguleika fyri óvirknaðari handilsligari tíðarstytting, og hetta uppliva tey flestu sum nakað innantómt.

Vaksnamannnaundirvísingen og fólkaupplýsingin hava harafturímóti verið staðið har menningin av samveru, nýskapan og kritiskum áhuga fyri samfelagsviðurskiftunum hava verið sjónskast. Henda menning má framhaldandi stuðlast, og vaksnamannaundirvísingen má virka fyri og tryggja, at teir möguleikar, ið eru í ljósleiðarakaðalum og fylgisveinum, verður eitt tvívegis samskifti við stórum valmöguleikum fyri tann einstaka, so at tann ørgrynnna av samskiftismöguleikum, ið liggar í tí elektronisku tøknifrøðini, kann gerst eitt amboð fyri fólkaupplýsing, ið kann menna mentunarligan og persónligan samleika.

Vandi kann tó vera fyri, at hesir möguleikar, ið liggja í tøknifrøðini, kunnu gerast ein einvegis óvirkin tilvera, men her hevur frítíðarundirvísingen möguleikar fyri at gera nakað positivt.

Ásannast má, at tær upphæddir, ið verða játtar til frítíðarundirvísing og fólkaupplýsing, eru væl givnar út.

Vit eiga tó at gera okkum greitt, at tøknifrøðin hevur skapað möguleikar fyri nýhugsan á hesum øki. Tað er tí neyðugt at fylgja við og útbúgva okkum, so vit eru fær fyri at gera brúk av teimum möguleikum, ið eru í dag, og nýta tilfeingið, so tað verður flest möguligum at gagni.

Ein stórus partur av játtanum til frítíðarundirvísing verða í dag nýttar til lærara-lénir, men orsaka av tí góðu móttøku, ið frítíðarundirvísingen hevur fingið millum manna, eggjar hetta okkum til at menna hana enn meira, so peningurin ikki bert verður nýttur til lénir, men til at skapa fleiri nýggjar möguleikar. Á tann hátt gerst hon ikki bert ein vani, men eitt stað, har luttakararnir verða mentir og stuðlaðir til at taka lut í samfelagsviðurskiftunum og at nýta tað framkomnu tóknifrøðina á ein skilagóðan hátt, so hon veruliga verður eitt amboð til fremjan av upplýsing og mentan .

Ein eiger at gera sær greitt, at tann einkarrættur, ið hevur ligið í lærarayrkinum, í dag fyrí ein stóran part er yvirtikið av nýmótans upplýsingar- og sam-skiftistóknifrøði. Eisini henni eiga vit at læra at gera nýtslu av, men við skynsemi og á ein skilagóðan hátt.

Landsskúlafyrisitingin, tann 1. januar 1991

Inngangur

Heimildin til frítíðarundirvísing og frítíðarvirksemi er lögtingslög nr. 70 frá 30. júní 1983 um frítíðarundirvísing v.m. Henda lög gevur möguleikar at seta á stovn ta frítíðarundirvísing og frítíðarvirksemi, ið tørvur er á.

Heitið frítíðarundirvísing fevnir um m.a. tað, ið fyrr hevur verið kallað kvöldskúli, men frítíðarundirvísingsin fevnir eisini um nógv annað, bæði um tað, ið verður nevnt almenn frítíðarundirvísing, serstök frítíðarundirvísing og frítíðarvirksemi.

I. Almenn frítíðarundirvísing kann verða skipað sum:

*vanlig frítíðarundirvísing
kvöldskúlar
kvöldháskúlar
áhugabólkar
lesiringar
vistarskeið o.a.*

II. Serstök frítíðarundirvísing kann fevna um:

1. Roynarfyrireikandi undirvísing¹

- a) fráfareingarroyndir fólkaskúlans*
- b) stakroyndir til HF*
- c) aðrar royndir, ið eisini kunnu verða tiknar sum stakroyndir*

2. Yrkiskenda undirvísing

3. Serundirvísing (fyrilitarliga og bøtandi)

III. Frítíðarvirksemi ¹

¹ Viðvíkjandi þortunum II og III verður eisini vist til tær leiðbeiningar, ið eru sendar út um hesi evni.

Hugleiðingar um endamálið við frítíðarundirvísing

Frítíðarundirvísingen má verða mett sum eitt útbúgvingarøki, ið má verða javnmett við aðra fórleikagevandi útbúgvingarskipan. Hildið verður, at samfelagið hefur eina ávísa skyldu at útbúgva vaksin, börn og ung. Serliga tey vaksnu, sum í síni tif mestsum ikki tóku av teimum útbúgvingartilboðum, ið stóðu teimum í boði. Atgongdin til fórleikagevandi vaksnamannaútbúgving byggir tí á orðið *útbúgvingarrætt*.

Samfelagið má eisini tryggja, at tey tilkomnu fáa høvi til at økja og tifarföra almennan kunnleika og fimi, ið samsvarar við tann fórleika, ið verður givin í tí heimildargevandi skúlaskipanini.

Útbúgvingin skal standa øllum tilkomnum í boði, og útbúgvingartilboðini eiga at vera fjölbroytt, so talan veruliga er um eitt útbúgvingartilboð.

Samfaglagsskyldan skal ikki bara verða mett eftir teimum rættindum, sum tann einstaki hefur, men eisini eftir tí sjónarmiði, at samfelagnum tørvar holla almenna útbúgving og upplýsing.

Skipanarliga eigur dentur at verða lagdur á at laga seg eftir viðurskiftunum og teimum ymsu möguleikum og fyrirtreytum, ið tey vaksnu hava fyrir at vera uppi í, bæði tá ið tað snýr seg um útbúgvingartilboð og heimlag.

Frítíðarundirvísingen eigur at geva teimum vaksnu, serliga teimum við stuttari útbúgving, möguleika at økja almenna kunnleikastöði sít, og á tann hátt bøta um útbúgvingarójavnan í samfelagnum. Hon skal eisini stuðla teimum til at vera virkin í samfelagnum, at læra tey at skilja egnu lívsumstöður, eins og hon skal eggja og stuðla til eginmenning og samfélagsliga fatan og geva almennnan kunnleika og fimi.

Tað er tí neyðugt at skipa undirvísingina soleiðis, at hon eggjar til framhaldandi útbúgving.

Frítíðarundirvísingskipan

Hóast nógvir av tímunum, ið havdir verða undir heitinum kvøldskúlar, eru um morgunin og um dagin, so hefur tó verið valt at brúka orðið kvøldskúlar, av tí at navnið er gamalt og bendir heldur á undirvísing enn eina skipan.

Frítíðarundirvísing kann verða skipað allar gerandisdagar og kann verða bæði fyrrapartin og seinnapartin.

Eisini kann frítíðarundirvísingen verða skipað í samantrongdum formi, soleiðis at hon verður hildin möguliga sum vistarskeið. Undirvíst má ikki verða meira enn 8 tímar um dagin.

Grundarlagið

Grundarlagið undir allari frítíðarundirvísing byggir á

- * frælsi
- * at frítíðarundirvísingen er sjálvboðin
- * at hon skal standa öllum í boði
- * at hon er ókeypis

Tá ið tosað verður um frælsi í sambandi við frítíðarundirvísing, so verður hugsað um, at tað stendur einum og hvørjum í boði at koma við uppskotum til ávísá frítíðarundirvísing/frítíðarvirksemi, ið bý/bygdarráðið eigur at seta á stovn.

At hon er sjálvboðin, merkir, at tann einstaki sjálvur ger av, um hann tekur av, og um hann fullførir skeiðið.

Skeiðini skulu standa öllum í boði, og tí skulu tey verða lýst alment.

Til almenna frítíðarundirvísing kunnu allar lærugreinir verða góðkendar við teirri treyt, at gjörd verður ein arbeiðsætlan/arbeiðsgongd, ið vísir, at verulig undirvísing fer fram. Til serstaka frítíðarundirvísing verður gengið eftir teimum gallandi lesi-ætlanum, tá ið talan er um royndarfyrireikandi undirvísing, annars sum til ta almennu.

Eyðkenni

Tann almenna frítíðarundirvísingen hefur serstakliga hesi eyðkenni:

- at í lögini er ikki sett ella orðað eitt ávist endamál ella innihald í tí undirvísing, ið verður skipað,
- at áseta endamál og innihald er ein uppgáva, ið leiðari, lærari og næmingar eiga at gera í felag,
- at álagt verður lærarum - tá ið endamál og innihald verða ásett - bæði námsfræðiligar og fyrisitingarligar uppgávur, sum gera arbeiði teirra óðrvísi enn hjá óðrum lærarum,
- at áðrenn undirvísingen byrjar, verða ikki sett nøkur beinleiðis krøv til læraran um námsfræðiliga ella yrkisliga útbúgving, arbeiði ella aldur,
- at saman við uppgávuni sum lærari eru eisini fleiri torførir samfelagsligir spurningar, tí fleiri vaksin hava ávísá ætlanir, tá ið tey koma til frítíðarundirvísing,

- at næmingarnir altið kunnu gevast at ganga til frítíðarundirvísing. Lærarin kann tí koma í ta stöðu, at undirvísingen heldur uppat, ella at flokkurin verður lagdur saman við einum øðrum líkum flokki ,
- at evnið ofta ikki er roynt áður, og at tað ofta bara hevur áhuga í lötni,
- at undirvísingen ikki er vanabundin (at tíð, staði, hátti o.s.fr.)
- at stöða og möguleikar lærarans í frítíðarundirvísingini (av ymsari undirvísingartíð, spjaddari skipan, fleiri lærarum við fáum tínum) í fleiri lærugreinaökjum, samarbeidi og sambandi við stjóra og hinum lærararnar er øðrvísi enn í øðrum skúlaskipanum,
- at undirvísingen ofta bara er lítil partur av arbeidi lærarans.

Endamál

Frítíðarundirvísingen hevur til endamáls

- at bøta um skeivleikarnar í tí vanliga útbúgvingarlagnum
- at beina burtur mentanarligar byrgingar og at bøta um útbúgvingarójavna og læra fólk, tó at tey samfélagsliga og mentanarliga eru ymisk, at skilja hvønn annan,
- at stimbra tann einstaka til lívslanga útbúgving,
- at bøta um útbúgving og virkistörv hjá bólkum ella tí einstaka,
- at viðurkenna veruligan myndugleika og formligan færleika,
- at geva tí einstaka möguleika at royna kynstur sítt at stuðla honum til veruligt virksemi, sum hann sjálvur skipar fyrir ella sjálvur ávirkar,
- at menna hug, evni og dirvi, at vera uppi í avgerðum og á tann hátt forða tí lyndi, at onnur taka avgerðirnar,
- at skapa samfélagslig viðurskifti, ið kunnu stimbra tann einstaka at menna felagsskapin og geva arbeiðinum eitt mentanarligt innihald.

Ætlanin við frítíðarundirvísing er at geva fólk möguleikar at royna ymist, tey hava hug til og at bøta um möguleikarnar hjá teimum at vera uppi í dagligum avgerðum,

Tey heimligu viðurskiftini eru ein eind, har tað lættliga ber til at fylgja við, bæði tá ið tað ræður um at bøta um viðurskiftini ella lívsumstöðurnar hjá tí einstaka.

Bestu ráðini fyri einsemi og vánaligan trivnað er at menna tey heimlagaðu viðurskiftini.

Treytin fyrir luttnóku

Luttnóka í frítíðarundirvísing er treytað av:

- at frítíðarundirvísingen stendur öllum yvir 14 ár í boði,
- at undirvísingen er lögð til rættis eftir eini ætlan, sum tryggjar, at givin verður ein verulig undirvísing við eini fjölbroyttari lýsing av evninum,
- at undirvísingen er skipað hóskandi eftir evninum,
- at hon fevnir um í minsta lagi 20 tímar,
- at hon fer fram í eignaðum hólum,
- at neyðugur útbúnaður er og
- at læraramir hava ta neyðugu útbúgvingina at kunna undirvísa í ávísu evnunum.

Landsskúlafyrisingin kann í ávísum féri loyva fólk yngri enn 14 ár at luttnóka í frítíðarundirvísing, eins og hon í serstökum féri kann hækka aldursmarkið.

Landsskúlafyrisingin kann í ávísum féri loyva frávik frá hesum reglum.

Samarbeiði millum kommunur

Frítíðarundirvísing kann verða skipað sum sjálvstöðug undirvísing í samarbeiði við aðrar kommunur, við ávísing til frítíðarundirvísing í øðrum kommunum ella við einum samarbeiði við aðrar undirvísingsstovnar.

Skylda kommununnar

Tær einstóku kommunurnar hava skyldu til, tá ið pláss er í góðkendum flokkum, at taka ímóti fólk úr øðrum kommunum.

Krøv

Ofta verður tosað um, at tann almenna frítíðarundirvísingin gevur ikki altfð beinleiðis kunnleika sum tann serstaka frítíðarundirvísingin, men her eigur at verða hugsað um, at tann almenna frítíðarundirvísingin eisini skal fremja samfelagsliga samveru og á tann hátt menna egnar eginleikar og læra næmingarnar at taka avgerðir.

ENN er frítíðarundirvísingin ikki komin at virka eftir ætlan, og eru orsókirnar til tess fleiri, men einki er at ivast í, at virkaði hon, sum ætlanin var við henni, so kundi nógvur peningur verið spardur.

Eitt er vist, at krøvini til frítíðarundirvísing fara at økjast í sama mun, sum frítíðarsamfelagið og upplýsingarsamfelagið gerast veruleiki.

Stovnsetning

Sambært galldandi lög um frítíðarundirvísing skal bý/bygdaráðið tryggja fólk i einari kommunu eitt fjölbreytt undirvísingartilboð í evnum, sum fólk yvir 14 ár vilja hava undirvísing í.

Kommunurnar seta á stovn almenna frítíðarundirvísing, ið er hóskandi eftir viðurskiftunum í kommununi.

Undirvísingartilboð

Vanliga er tað bý/bygdarráðið, ið gevur nøkur tilboð um frítíðarundirvísing, men um tilboðini ikki eru eftir umbøn borgaranna, so er vanligt, at tey, ið eru áhugað, biðja um ávísa undirvísing. Vanliga verður henda umbøn latin kvóldskúlaleiðarunum, ið fær til vega tey neyðugu loyvini frá bý/bygdarráði og Landsskúlafyrising.

Skal frítíðarundirvísing verða sett á stovn, krevst eitt ávíst næmingatal. Minsta markið verður sett eftir teimum játtanum, ið Landsskúlafyrisingin hevur at ráða yvir.

Stovnsettingarkrøv

Sum er, verður kravt, at í minsta lagi 10 næmingar hava meldað seg til ein bólk. Til tónleik 4 næmingar. Á smærri plássum verður kravt, at 6 hava meldað seg til ein bólk. Av tí at spart verður kann Landsskúlafyrisingin krevja, at byrjanartølini eru 10 til vanliga undirvísing og 6 til tónleikaundirvísing. Onnur töl eru galldandi fyrir einstakar smábygdir og útoyggjarnar. Har verður byrjunartalið sett eftir umstøðunum.

Einki undirvísingarvirksemi, har roknað verður við at fáa studning, eigur at byrja, fyrr enn tey neyðugu loyvini eru fingin til vega.

Býráðini/bygdaráðini hava alla ábyrgdina av frítíðarundirvísingini. Tað eru tey, ið skulu góðkenna undirvísingina, útvega høli ella uttandurapláss við neyðugum útbúnaði, seta leiðarar og hjálparfólk og bera kostnaðin av undirvísingini.

Leiðarin (Hjálparfólk)

Leiðarin av kommununnar skúlaverki skal eftir gjøllari reglum, sum Landsskúlaráðið hefur góðkent, skipa fyrir tí frítíðarundirvísing, sum verður sett á stovn í kommununi eftir reglum, ið eru gallandi sambært lögtingslög um frítíðarundirvísing o.a.

Kommunan kann seta eitt ella fleiri hjálparfólk, sum undir eftirliti leiðarans tekur sær av teimum verkevnum, ið eru løgd til leiðaran í sambandi við frítíðarundirvísing.

Landsskúlaráðið góðkennir gjøllari reglur fyrir virkseminum hjá nevnda hjálparfólk, eins og tað ásetur arbeiðsbýtið millum leiðara og hjálparfólk.

Leiðarin skipar fyrir tí dagligu frítíðarundirvísingini. Hann ger uppskot um innihaldið í frítíðarundirvísingini, ið býráð/bygdaráð skulu góðkenna.

Leiðarin ger eisini eina kostnaðarætlan fyrir frítíðarundirvísingina, og hann setur lærarar. Tað er tó vert at gera sær greitt, at setanin av lærara til almenna frítíðarundirvísing bert er gallandi fyrir tað tímatal, ið hann hefur fangið góðkent, treytað av at næmingagrundarlagið er í lagi, og annars aðrar treytir eru uppfyltar .

Lærarin

Sambært lög nr. 70 um frítíðarundirvísing, dagfest 30. juni 1983, krevst ikki nøkur ávis útbúgving fyrir at kunna undirvísa í frítíðarundirvísingini, men lærarin skal hava ta neyðugu útbúgvingina í ávísu evnunum, hann skal hava eina yrkisliga og undirvísingarliga útbúgving í teimum lærugreinum, hann ætlar sær at undirvísa í, og hann skal duga at leggja eina dygga undirvísingarætlan til rættis og undirvísa eftir henni.

Tann yrkisliga útbúgvingin kann á ymsan hátt verða fingin á skúlum, í vinnulívinum, við arbeiðsroyndum ella við sjálvlesnaði. Tann undirvísingarligi parturin kann verða fingin við útbúgving og/ella undirvísingar-royndum.

Lærari, ið ikki lýkur tær undirvísingarligu fyrityeytirnar, skal hava eitt skeið í undirvísingarlæru o.ø. Skeiðið, talan er um, er sett til umleið 100 skeiðstímar. Landsskúlafyrisingin skipar fyrir, at hesi skeið verða sett á stovn eftir tørví.

Lærarin skal sökja um góðkenning at undirvísa í frítíðarundirvísingini.

Til tess at fáa vissu um, at tey, ið undirvísa í frítíðarundirvísingini, líka tær ásettu treytirnar, skulu tey senda inn umsókn um at góðkenna lærara (blað E) í tí lærugrein, tey undirvísa í. Um so er, at lærari hevur fingið góðkenning í eini ávísari lærugrein, so gevur hetta honum tó ikki heimild at undirvísa í aðrari lærugrein utan at hann er góðkendur til tess. Góðkenningin fevnir bert um ta lærugrein/tær lærugreinir, ið hann hevur fingið góðkenning í. Loyvi verður givið eina ferð með alla, um so er, at lærarin lýkur treytirnar fyrir útbúgving at undirvísa í hesi lærugrein. Um so er, at lærarin ikki lýkur treytirnar fyrir útbúgving, og eingin annar fæst at undirvísa, men leiðarin heldur, at hann megnar uppgávuna, verður góðkenning givin eitt ár í senn.

Landsskúlafyrisingin metir um og tekur stöðu til góðkenning sambært lög um skúlafyrising. Í einstökum fórum kann verða neyðugt hjá teimum, ið sökja um góðkenning, at fara á skeið í undirvísingarlæru.

Skal lærari verða góðkendur til serundirvísing, krevst, at viðkomandi hevur serstaka útbúgving at taka sær av brekaðum næmingum. (Sí Leiðbeining um ymis undirvísingarlig viðurskifti - Serundirvísing - Lsf 1989)

Lærarin verður settur til eitt ávist tímatal. Um so er, at næmingatalið fellur niður um tað, ið er ásett í reglum og rundskrivum, fellur setanin burtur.

Næmingarnir

Frítíðarundirvísingin skal standa öllum yvir 14 ár í boði sambært § 2, 1. stk. pkt. 1. Skeiðini skulu verða lýst alment. Ongar forðingar mugu verða fyrir skeiðsluttøku. Tó kann býráð/bygdaráð seta eitt hámark fyrir, hvussu nógvum bólkum ein næmingur kann vera í. Næmingar, ið fáa undirvísing sambært aðra lóggávu, kunnu ikki ganga til frítíðarundirvísing í somu lærugrein/um ella evnum, sum tey fáa á stovninum.

Í ávísum fóri, tá ið tað er neyðugt, kann frítíðarundirvísing verða skipað fyrir ávísar bólkar.

Næmingarnir eiga at vera uppi í at skipa eina nágreiniliga skeiðsundirvísingarætlan, og teir eiga eisini at fáa høvi saman við læraranum at leggja undirvísingina til rættis.

Næmingarnir eiga at venda sær til leiðaran um ymis viðurskifti, ið teir vilja hava greiði á.

Evni

Sambært § 2, 1. stk. skal verða tryggjað íbúgvunum í einari kommunu eitt fjölbroytt undirvísingartilboð í teimum evnum, sum teir vilja hava undirvísing í.

Næmingarnir kunnu fáa undirvísing í öllum teimum evnum, til ber til at fáa undirvísing í, ongar avmarkingar eiga at vera. Landsskúlaráðið kann tó sam-bært § 5, 3. stk. í í lögtingslög nr. 70 frá 30. juni 1983 um frítíðarundirvísing í ávísum féri avmarka undirvísingarevnini til almenna frítíðarundirvísing. Hugsáð verður m. a. um evni, ið kunnu verða vandamikil, ella evni, ið verða skipað sum handilsskapur. Landsskúlaráðið hevur 20. mars 1984 gjort nakrar avmarkingar í undirvísingarevnunum.

Høli v.m.

Sum áður nevnt, so áliggur tað býráði/bygdaráði at útvega egna høli ella uttandurapláss við neyðugum útbúnaði til frítíðarundirvísing og frítíðarvirksemi.

Skúlar, onnur egnað høli og uttandura pláss, sum tað almenna eigr, skulu vera til taks, sum hóskandi er til undirvísingina

Eisini aðrir skúlar, høli og uttandurapláss, ið hava fингið almennan studning til rakstur og/ella bygging, til løn og/ella studning, skulu vera til taks, sum er hóskandi til nýtsluna annars.

Egin bústaður ella egið virki verða ikki góðkend sum undirvísingarstaður. Um so er, at kommunan hevur leigað onnur høli enn skúla til undirvísing, og tey mugu haldast at vera egnað, kann Landsskúlafyrisingin góðkenna tey sum undirvísingarstað.

Studningsskipan o.a.

Kommunan ber allar útreiðslurnar til góðkenda frítíðarundirvísing o. a. eftir 2. og 3. tátti í lög um frítíðarundirvísing, um annað ikki er ásett.

At lætta um fyrising kommununnar hevur Landsskúlafyrisingin ásett, at lønin fyrir undirvísing eftir 2. og 3. tátti í lögini verður útgoldin um Landsskúlafyrisingina eftir ávísing frá kvøldskúlaleiðarum, sum senda Landsskúlafyrisingini, eitt yvirlit yvir tað lisnað tímatalið, og Landsskúlafyrisingin skal útgjalda lønina. Lønin til leiðaran verður avgreidd á sama hátt.

Tá ið leiðarin hevur sent allar dagbökurnar inn, verður útgjaldinjavnað eftir dagbókunum.

Studningurin til almenna frítíðarundirvísing og frítíðarvirksemi er 50 % av tí studningsheimilaðu upphæddini. Studningurin til serstaka frítíðarundirvísing er 100% av studningsheimilaðu útreiðslunum.

Um so er, at næmingur úr aðrarí kommuðu hevur luttikið í frítíðarundirvísing í kommununi, kann hon krevja endurgjald eftir reglum, ið Lands-skúlafyrisitingin ásetur.

Samarbeiði við aðrar kommunur .

Tær skyldur, sum bý/bygdaráðini hava eftir lög um frítíðarundirvísing, kunnu eftir góðkenning Landsskúlaráðsins verða heilt ella lutvist álagdar einum felagsskúlastýri og felagsskúlanevnd ella óðrum kommunalum felagsskapi.

Eisini eigur at verða miðað ímóti, at kommunur hava möguleika at samarbeiða um frítíðarundirvísing og at seta á stovn felagsundirvísing. Á henda hátt kunnu skúlarnir hava fleiri undirvísingartilboð, og undirvísingin gerst á henda hátt bíligari.

Möguleiki er eisini at samskipa frítíðarundirvísingina o. a. við undirvísingina á óðrum stovnum.

Landsskúlafyrisitingin kann eisini seta í verk landsumfatandi undirvísing.

Útbúgving av lærarum til frítíðarundirvísing.

Landsskúlafyrisitingin kann veita leiðarum og lærarum, sum luttaka í útbúgvingarskeiðum sum miðað ímóti frítíðarundirvísing, allan ella lutvísan stuðul. Hon kann skipa fyri, at skeið verða hildin.

Landsskúlafyrisitingin fer annars eftir tørvi at skipa fyri læraraskeiðum fyri lærarum, ið ikki líka tær námsfrøðiligu treytirmar (sí síðu 13).

I Almenn frítíðarundirvísing

Sum áður nevnt, so er lógin í 3 þortum og eru studningsreglurnar ymiskar í teimum 3 þortunum.

Kvöldskúlin

Frítíðarundirvísingen kann verða skipað á ymsan hátt.

Tann vanligasti skipanarhátturin er kvöldskúlin.

Kvöldskúlaskeið verða skipað í öllum evnum og lærugreinum, ið kunnu geva öllum yvir 14 ár eina samanhangandi miðvísu frítíðarundirvísing. Ongar avmarkingar eiga at verða gjördar (sí tó síðu 12 um evni). Fyri at skipa ein bólk innan karmarnar av kvöldskúlaundirvísingini skulu í minsta lagi 10 fólk hava meldað seg til undirvísingina. Miðaltalið fyri bólkin skal í minsta lagi verða 8 fyri undirvísingskeiðið. Í útoyggjunum og teimum smáu bygdunum verður miðaltalið sett eftir tørvi.

Undirvísingen skal fevna um minsta lagi 20 tímar og í mesta lagi 120.

Sum áður nevnt, so kunnu serloigar umstöður gera tað, at onnur kröv verða sett, t. d. at 12 næmingar skulu hava teknað seg, skal bólkur verða skipaður. Undirvísingen skal verða miðvís, samanhangandi og fjölbroytt. Neyðugt er tó at gera eina ætlan (blað D), ið prógvær hetta. Lærarin skal saman við næmingunum gera hesa ætlan. Hon skal vera liðug 3. undirvísingardag og skal verða til skjals í undirvísingarhólinum. Leiðarin hefur ábyrgdina av, at blað D verður fylt út.

Kommunurnar gera eina frítíðarundirvísingarætlan, ið ætlanin er at skipa í kommununi.

Um einstaklingar ella áhugabólkar halda, at evni, ið teir eru hugaðir fyri, ikki er í ætlanini, so kummu hesi venda sær til leiðaran og gera vart við tað.

Eingin undirvísing eigur at byrja, fyrr enn hon er góðkend. Annars kann verða væntandi, at almennur studningur ikki verður veittur.

Tá ið kvöldskúlaætlanin er greið, sendir leiðarin Landsskúlafyrisitingini neyðugu umsóknirnar, blað A og blað G.

Tá ið undirvísingen er liðug, sendir leiðarin Landsskúlafyrisitingini dagbókurnar (blað G).

Stovnsetan

Tann almenna frítíðarundirvísingin skal tryggja íbúgvunum í eini kommunu eitt fjölbreytt tilboð um undirvísing í teimum evnum, sum íbúgvaramir yvir 14 ár ynskja undirvísing í.

Kommunurnar seta á stovn almenna frítíðarundirvísing i einum vavi, ið er hóskandi eftir viðurskiftunum í kommununi.

Áhugabólkar

Ein skipanarháttur er skeið fyri áhugabólkar. Hesin skipanarháttur er bólkur, ið arbeiðir við sjálvstøðugum virksemi í verkligum og musiskum evnum.

Í áhugabólkum er ikki beinleiðis undirvísing . Lærarin skal vera leiðbeinari og hugkveikjari. Næmingarnir eiga at ávísa eitt verkligt ella hugvísindaligt úrslit.

Lesiringar

Ein lesiringur er ein bólkur, har luttakararnir við sjálvstøðugum arbeiði og við serligum námstilfari sum grundarlag lýsa eitt hugvísindaligt, samfelagligt ella nátúruvísindarligt evni.

Skipanarhættirnir fyri áhugabólkar og lesiringar eru eins, men munurin er tó, at tað áhugabólkarnir hava eitt formligt býti millum verkligt og vísindaligt arbeiði.

Kvöldháskúlin

Kvöldháskúli er öðrvísi skipaður kvöldskúli. Kvöldháskúlin bjóðar í teimum humanistiku, nátúruvísindaligu og samfelagsligu evnunum eina viðari almenna útbúgving.

Aðrir skipanarhættir

Nevnast kunnu eisini onnur evni, ið eiga at hava möguleikar innan karmarnar av frítíðarundirvísingini treytað av, at tær fíggjarligu umstøðurnar eru til staðar, sum t.d.:

Konsertir, listaframsýningar, drama og tilíkt.

Brævskúlar.

Frítíðarundirvísing fyri sjófólk.

II Serstök frítíðarundirvísing

Sambært lög nr. 70 um frítíðarundirvísing v.m. frá 30. juni 1983 hava kommunurnar skyldu í tí vavi, sum tørvur er á, at seta á stovn serstaka frítíðarundirvísing fyrir íbúgvavarar yvir 14 ár. Henda fevnir um:

- 1. Royndarfyrireikandi undirvísing, sum eftir umbøn kann enda við roynd ella góðkendari próvtøku,**
- 2. Yrkiskenda undirvísing, sum miðar ímóti ávísum arbeiðsøki,**
- 3. Serundirvísing sambært § 5, stk. 3 í rammulóginum.**

Skeiðini skulu lúka hesar treytir:

- 1. Undirvísingen skal standa øllum yvir 14 ár í boði,*
- 2. undirvísingen skal verða løgd til rættis samsvarandi teimum ætlanum, sum eru ásettar fyrir ávíss evni ella lærugreinir,*
- 3. undirvísingen skal vera ókeypis,*
- 4. undirvísingen skal fara fram í eignadum hølum við neyðugum útbúnaði,*
- 5. lærararnir skulu hava neyðuga útbúgving at undirvísá á skeiðunum.*

Landsskúlafyrisitingin kann í einstökum føri loyva undantaki frá omanfyri nevndu reglum.

Teir næmingar, sum fáa undirvísing í samsvarandi lærugreinum í fólkaskúlanum ella øðrum undirvísigarstovnum, kunnu bert luttaka í serstakari frítíðarundirvísing eftir hesum tátti við loyvi frá Landsskúlafyrisitingini.

Royndarfyrireikandi undirvísing

Royndarfyrireikandi undirvísing kann verða skipað sum frítíðarundirvísing.

Heitið stakroyndarfyrireikandi undirvísing merkir, at möguleiki er at fáa undirvísing og taka prógv í einari ella fleiri lærugreinum í einum ella fleiri av hesum bólkum:

- 1. Fráfaringarroaddir fólkaskúlans**
- 2. Hægri fyrireikingarprógv (HF)**
- 3. Aðrar royndir, ið eisini kunnu takast sum stakroyndir**

Royndarfyrireikandi undirvísing kann setast á stovn treytað av, at í minsta lagi 12 næmingar yvir 18 ár hava teknað seg til undirvísingina.

Hesar lærugreinir kunnu takast sum serstök frítíðarundirvísing til fráfaringarroaddir fólkaskúlans:

Fráfaringarroynd

Føroyskt

Dansk

Rokning/støddfroði

Enskt

Týskt

Alis/evnafrøði

Látín

Fransk

Maskinskriving

Víðkaða fráfaringarroynd

Føroyskt

Dansk

Rokning/støddfroði

Enskt

Týskt

Alisfrøði

Evnafrøði

HF-stakgreinaundirvísing

HF- stakgreinaundirvísing fevnir um tær lærugreinir, ið sambært gallandi reglum koma undir vanliga HF-undirvísing.

Prógv

Möguleiki er eisini eftir nøkrum árum at seta saman greiddar royndir til eitt samlað heildarprógv.

Stakroyndarundirvísingin er eitt hóskandi útbúgvingartilboð til teirra, ið ofta mugu laga útbúgvingina eftir øðrum umstøðum: starvi, arbeiði ella familjulívi o.ø.

Stovnsetan av skeiðum

Fyri at seta á stovn royndarfyrireikandi undirvísing krevst, at umsókn um góðkennung (blað L) saman við næmingayvirliti (blað G) er Landsskúlafyrisingini í hendi í seinasta lagi **16. august**.

Eingin undirvísing kann byrja, fyrr enn Landsskúlafyrisingin hefur góðkent hana. Eisini krevst, at í minsta lagi 12 næmingar yvir 18 ár hava teknað seg til hvønn bólkin. Landsskúlafyrisingin kann tó, har umstøður gera tað neyðugt, loyva næmingum millum 14 og 18 ár at vera við í royndarfyrireikandi undirvísing.

Undirvísingin skal verða løgd til rættis sambært galddandi lesiætlanum, so at krövni til tær endaligu royndirnar samsvara galddandi kunngerðum.

At instilla seg til roynd

Tá ið undirvísingin er av, kann næmingur stilla seg inn til roynd í teimum lærugreinum, sum undirvist hefur verið í.

Möguleiki er eisini at vera uppi í undirvísingini á ymsum stigum eftir fyritreytum næmingsins, t.d. føroyskt á HF stigi og danskt á f.f. stigi.

Endamálið

Endamálið við royndarfyrireikandi undirvísing er at føra næmingarnar til próvtøku í teimum lærugreinum, teir hava fingið undirvísing í. Næmingarnir stilla seg sjálvir inn til roynd, men fyrir at kunna innstillast krevst, at næmingurin hefur fylgt undirvísingini regluliga og boríð seg hampuliga at.

Í mongum lærugreinum verða eisini sett krøv um skrivligar uppgávur í undirvísingartíðini, og ársmet verður givið.

Næmingar, ið hava verið ov nóg burtur, kunnu ikki innstillast til roynd saman við hinum næmingunum, men kunnu eins og tey, ið als ikki hava fylgt undirvísingini á skeiðnum, sökja um at koma til roynd sum sjálvlesandi. Teir skulu tå upp í öllum setningskravinum (pensum). Tilmeldingarfreistin hjá sjálvlesandi er 1. februar.

Lærarar

Lærarar til royndarfyrireikandi undirvísing skulu hava ta útbúgving, ið samþært lög krevst at undirvísa á samsvarandi stigi.

Leiðarin (hjálparfólk)

Leiðarin (hjálparfólk) hefur ta fyrisitingarligu og námsfröðiligu leiðsuna av skeiðnum.

Um so er, at leiðarin ikki lýkur treytirnar at vera rektari á einum stakroyndarskeið, ið fyrireikar til HF-prógv ella aðra tilsvarandi útbúgving, verður ein rektari tilnevndur.

Tann tilnevndi rektarin skal í samráði við leiðaran taka avgerð um:

- upptøku av næmingum til Hægri Fyrireikingarprógv ella aðra tilíka útbúgving.
- royndarhald til Hægri Fyrireikingarprógv ella aðra útbúgving og innstilla næmingar til royndirnar.

Tann tilnevndi rektarin setur í samráði við leiðaran (hjálparfólk) uppskot um lærugreinatilboð á skeiðinum, arbeiðsbýti, vikarsetanir og útvegan av undirvísingaramboðum til undirvísing til HF ella tilsvarandi útbúgving. Umsjón við royndarfyrireikandi undirvísing hefur Landsskúlafyrisitingin.

Góðkenning av royndarfyrireikandi undirvísing

Eingin royndarfyrireikandi undirvísing má setast á stovn, fyrr enn Landsskúlafyrisitingin hefur góðkent hana. Umsókn um royndarfyrireikandi undirvísing skal vera Landsskúlafyrisitingini í hendi í seinasta lagi 15. august. Umsóknir, ið koma inn seinni, kunnu ikki væntast at verða góðkendar.

Yrkiskend undirvísing

Sambært § 6, pkt. 2 í lögtingslög um frítíðarundirvísing hava kommunurnar skyldu til í tí vavi, sum tørvur er á, at seta á stovn yrkiskenda undirvísing, sum miðar ímóti einum ávísum arbeiðsøki, undantíkin er vinnulívsútbúgving, ið hoyrir undir aðra lóggávu.

Yrkiskend undirvísing kann verða skipað allar gerandisdagar bæði um dagin og um kvøldið og kann, har umstøður eru til tess, verða skipað sum vistarskeið (internatskeið), tó er mest loyvda undirvísingartímatal um dagin 8.

Undirvísingarhølið skal hóska til undirvísingina, og undirvísingen skal nøgta treytírnar, ið settar eru yrkiskendari undirvísing.

Undivísingen verður skipað eftir eini skeiðsætlan, ið yrkisfelag ella áhugabólkur, ið umboðar yrki, hevur gjört. Landsskúlaráðið skal undir øllum umstøðum góðkenna skeiðsætlanina.

Skipan av skeiði í yrkiskendari undirvísing

Um so er, at skeið verður skipað í yrkiskendari undirvísing, so eiger umsókn um tað at verða send Landsskúlafyrisingini í góðari tíð, áðrenn skeiðið er ætlað at byrja. Vist eigur at verða til hvørja lesiætlan, ætlanin er at undirvísa eftir. Um eingin lesiætlan er til tað økið, ið talan er um, eiga samráðingar at verða millum viðkomandi felag ella áhugabólk og Landsskúlafyrisingina, og úrslitið verður lagt fyrir Landsskúlaráðið til góðkenningar. Tann góðkenda lesiætlanin verður sett á blaði D (Arbeiðsætlan). Tá ið lesiætlanin er góðkend, verður umsóknarblað Y um góðkenning av yrkiskendari undirvísing saman við blaði G (næmingayvirlit) at senda Landskúlafyrisingini í seinasta lagi 14 dagar, áðrenn undirvísingen bynjar.

Lærarin hevur skyldu at føra dagbók yvir uppmøting næminganna (blað C).

Studningurin verður veittur eftir hesum treytum:

- at undirvísingen skal standa øllum í boði
- at góðkend lesiætlan er
- at undirvísingen verður skipað sambært lesiætlanini
- at í minsta lagi 15 hava teknað seg til skeiðið
(Landsskúlafyrisingin kann gera frávik)

- at undirvísingin er góðkend, áðrenn byrjað verður
- at næmingarnir hava fylt 14 ár
- at lærarin hefur útbúgving í tí evni, hann skal undirvísa í
- at leiðarin hefur tær námsfræðiligu og fyrisitingarligu fyritreytir fyrir at standa fyrir skeiðinum
- at skeiðið er lagt til rættis, so næmingarnir kunnu ganga á skeiðið í frítíðini.

Hvørjum skeiðið er ætlað

Skeiðið er ætlað teimum, ið ikki hava möguleika til eftirútbúgving á ávísum arbeiðsøki, men sum á henda hátt hava möguleika at fáa eina tilíka eftirútbúgving, men sum áður nevnt, so fevnir henda undirvísing ikki um tey, ið hoyra undir aðra lóggávu (t.d. lærlingalógin).

Skeiðið er eisini ætlað kvinnum, ið leingi hava verið burtur frá vinnulívinum, men sum vilja nýggja upp aftur kunnleika um ávist arbeiði, so at tær eru fórar fyrir at fara aftur í vinnulívið.

Annars er skeiðið ætlað teimum, ið tørva eina eftirútbúgving á ávísum arbeiðsøki.

Serundirvísing

Viðvíkjandi serundirvísing verður víst til bóklingin "Leiðbeining um ymiss undirvísingarlig og fyrisitingarlig viðurskifti fyrir serstaka frítíðarundirvísing sambært § 6, 1.stk. pkt. 3.", ið Landsskúlafyrisitingin gav út í 1989

Unglingaskúlin

Eftir 2., 3. og 4. tátta í lögtingslög um frítíðarundirvísing er lagamanni at geva unglungum millum 14 og 18 ár ymisk sera viðkomandi undirvísingartilboð.

Karmurin um hesi undirvísingartilboð kundi hóskandi verið ein sonevndur Unglingaskúli.

Unglingaskúlin hefur til endamáls at geva unglungum millum 14 og 18 ár eina undirvísing, teir hava stórliga brúk fyri, og sum serliga er lagað og lögð til rættis til henda aldursbólk.

Henda undirvísing miðar ímóti at festa og menna kunnleikastöði teirra og geva teimum möguleika at skilja og fyrireika seg til samfelagið og samfélagslívið. Í Unglingaskúlanum verður stórra dentur lagdur á at menna kunnleikastöðið, enn vanligt er í almennu frítíðarundirvísingini.

Undirvísingartilboð Unglingaskúlans fevna í stuttum um:

- * vitan
- * fimi og
- * virkismöguleikar.

Eins og vanligt er fyri frítíðarundirvísing, so er eisini í Unglingaskúlanum:

- * sjálvboðin luttøka
- * frítt evnisval og
- * frítt læraraval

Undirvísingar- og virksemistilboðini eru ætlað öllum teimum ungu í tí heimliga umhvørvinum.

Tilboðini í Unglingaskúlanum eru tey somu sum tey, ið verða boðin út samþært lögtingslög um frítíðarundirvísing, og tær reglugerðir, ið galda fyri frítíðarundirvísing, galda tí eisini fyri unglingskúlar.

Unglingaskúlin eigur at hava gott samstarv við fólkaskúlan og skal bæði kunna vera ein annar möguleiki og eitt ískoyti til fólkaskúlan og ikki ein kappingarneyti.

Ein eigur at gera sær greitt, at Unglingaskúlin er ein annar skipanarháttur av frítíðarundirvísingini.

Unglingaskúlin er, sum longu nevnt, sjálvboðin, t.e. næmingurin velur sjálvur lærugreinir, lærara og skúla. Hann kann velja sær eina ella fleiri lærugreinir, og hann kann halda uppat, um evnið ikki longur hevur áhuga hansara.

Næmingurin kann, um umstöður eru til tess, velja at fáa sær eina útbúgving í Unglingaskúlanum. Vert er tó at gera sær greitt, at öll undirvísing í unglingskúlanum er á fólkaskúlastöði.

Vanliga hava næmingarnir bert fáar lærugreinir í Unglingaskúlanum. Hetta eru ofta lærugreinir, teir hava áhuga fyri í lötni, lærugreinir, ið eru væl umtóktar, og sum teir ikki kunnu fáa í fólkaskúlanum.

Unglingaskúlin skal geva eina verkliga og ástöðiliga undirvísing, men ofta eru tær teknisku lærugreinirnar best umtóktar. Hetta kemst helst av tí, at fólkaskúlin er betur førur fyri at nokta törvin í teimum ástöðiligu, verkligu lærugreinunum.

Undirvísingen í Unglingaskúlanum kann fara fram allar gerandisdagar, á degi eins og á kvøldi.

Í kommununum, sum hava fleiri skúlar, er tilboðið um unglingskúla sera viðkomandi. Her ber til hjá teim ungu at koma saman til undirvísing ella virksemi, sum tann einstaki skúlin ikki er førur fyri at geva.

Sambært lög um frítíðarundirvísing er tað bý/bygdarráðini, ið seta á stovn unglingskúlar, men teir skulu verða góðkendir av Landsskúlafyrisingini, um teir skulu fáa studning eftir hesi lög.

Leiðarin av frítíðarundirvísingini á staðnum saman við möguligum hjálparfólkum leiða eisini Unglingaskúlan.

III Frítíðarvirksemi

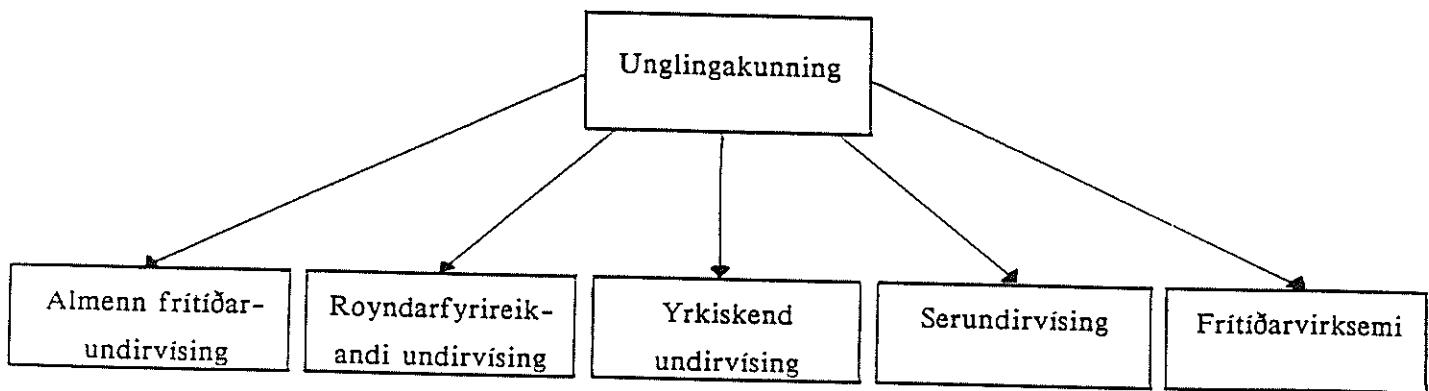
Viðvíkjandi stovnsetan, skipan, góðkenning, leiðbeining o.a. av frítíðarvirksemi verður víst til bóklingin "Frítíðarvirksemi - leiðbeining um ymis undirvísingarlig og fyrisingarlig viðurskifti", ið Landsskúlafyrisingin gav út í 1989.

Skipanarhættir og evni

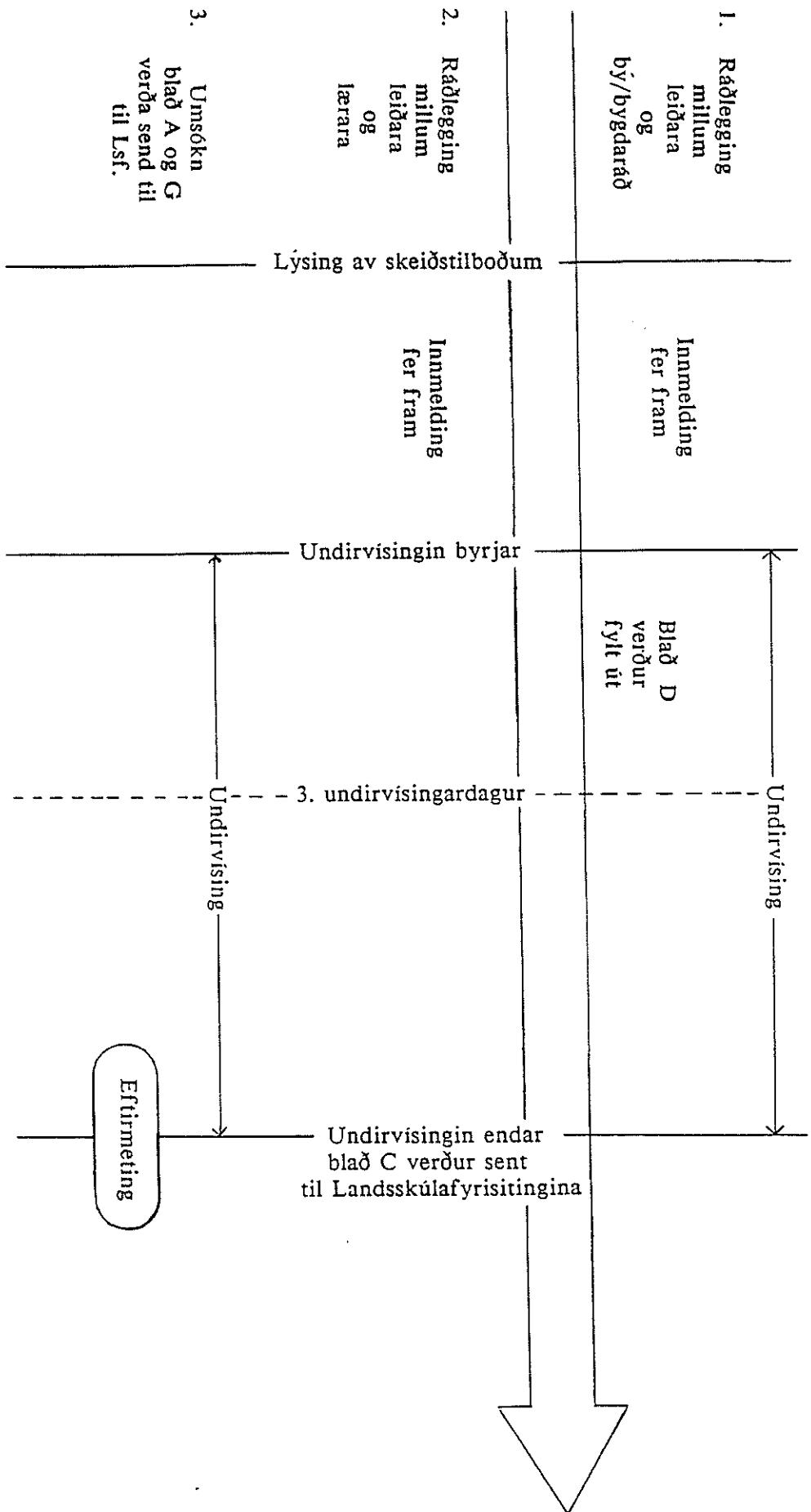
Almenn fritíðarundirvising

Slag	Evni	Endamál	Ráðlegging
Kvøldskúlar	Øll, nøkur fá undantikin	At ogna sær kunnleika og fimi	Samanhangandi málrættað undirvising
Áhugabólkar	Verklig og musisk	Menning og fremjan av skapandi og musiskum gávum	Virksemi við royndum og teknisk vegleiðing
Lesiringar	Humanistisk, samfélagslig og nátúrvísindalig	Menning av persónsmenskuni og stöðutakan	Lestur og umrøða av mettum tilfari
Kvøldskúlar	Humanistisk, samfélagslig og nátúruvísindalig	Kunning, andkoma og stuðul til meiningskap	Kunning, umrøða

Unglingaskúlin

Tíðarætlan fyrir skipan av undirvísingini

Frítíðarundirvísing

nr. 70

Løgtingslög um frítíðarundirvísing v. m.
frá 30. juni 1983

Landsskúlafyrisitingin

Lógarheimildin fyri frítíðarundirvísing v.m.

Nr. 70.

LÖGTINGSLÓG um frítíðarundirvísing v.m.

Samsavarandi samtykt Føroya
legtings staðfestir og kunnger
legmaður hesa legtingslög:

1. táttr.

§ 1. Frítíðarundirvísing v.m. er
undirvisning og virksemi, sum
verða boðin til eftir hesi lög, id
er givin til sambært rammulög
fyri Føroyar um frítíðarundir-
vísing v.m.

2. táttr.

Almenn frítíðarundirvísing.

§ 2. Tann almenna frítíðar-
undirvisningin skal tryggja
ibúgvunum i einari kommunu
eitt fjelbroytt tilboð um undir-
visning i teimum evnum, sum
ibúgværarnir yvir 14 ár ynskja
undirvísingi.

2. stk. Kommunurnar seta á
stovn almenna frítíðarundir-
vísing sambært 1. stk. i einum
vavi, sum er hóskandi eftir
viðurskitunum i kommununi.

§ 3. Almenn frítíðarundirvísing
skal lúka hesar treytir:

- 1) Undirvisningin skal standa
öllum yvir 14 ár í boði,
- 2) undirvisningin skal vera
lægd til rættis eftir eini ætlan-
an; sum tryggjar, at givin
verður ein verulig undirvis-
ning; við eini fjelbroyttari
lysing av evninum. Undir-
visningin skal vera skipað
hóskandi eftir evnum.
- 3) undirvisningin skal fevna
um i minsta lagi 20 tímar
og i mesta lagi 120 tímar i
hvørjum evni.
- 4) undirvisningin skal fara
fram i egnadum helum við
neyðugum utbúnaði.
- 5) lærararnir skulu hava neyð-
uga útbúgving fyri at
kunna undirvisa i viðkom-
andi evnum.

2. stk. Landsskúlafyrisingin
kann i serstökum fórum loyva
frávik frá reglunum i 1. stk.

§ 4. Almenn frítíðarundirvísing
kann skipast við sjálvtæð-
ugari stovnsetning av frítíðar-
undirvisning, við samarbeidi við
áðrar kommunur, við ávising
til frítíðarundirvísing i óðrum
kommunum ella við samarbeidi
við áðrar undirvisningarstovnar
ella felagsskapir.

30. juni.
**LAGTINGSLOV
om
fritidsundervisning
m.v.**

I overensstemmelse med ved-
tagelse af Færøernes lagting
stadfæster og kundger lag-
manden følgende lagtingslov:

Kapitel 1.

§ 1. Fritidsundervisning m.v.
er undervisning og virksomhed
tilbuddt efter denne lov, der er
udstedt i henhold til rammelov
for Færøerne om fritidsunder-
visning m.v.

Kapitel 2.

Almen fritidsundervisning.

§ 2. Den almene fritidsunder-
visning skal sikre en kom-
munenes beboere et alsidigt til-
bud om undervisning i de
emner, hvori befolkningen over
14 ár i fritiden måtte ønske
undervisning.

Stk. 2. Kommunerne etablerer
den i stk. 1 nævnte under-
visning i et efter den enkelte
kommunes forhold rimeligt
omfang.

§ 3. Almen fritidsundervisning
skal opfylde følgende betingel-
ser:

- 1) undervisningen skal stå
åben for alle over 14 ár.
- 2) undervisningen skal være
tilrettelagt efter en plan
som sikrer, at der gives en
egentlig undervisning med
en alsidig belysning af
emnet. Undervisningen
skal have en for emnet hen-
sigtsmæssig form.
- 3) undervisningén skal om-
fatte mindst 20 timer højest
120 timer i hvert emne.
- 4) undervisningen skal gen-
nemføres i egnede lokaler
med fornødent udstyr,
- 5) lærerne skal have de for-
nødne kvalifikationer for at
undervise i de pågældende
emner.

Stk. 2. Undervisningsdirekto-
ratet kan i særlige tilfælde til-
lade afvigelser fra bestemmel-
serne i stk. 1.

§ 4. Almen fritidsundervisning
kan iværksættes ved selvstæn-
dig etablering af fritidsunder-
visning, ved samarbejde med
andre kommuner, ved henvis-
ning til fritidsundervisning i
andre kommuner eller ved sam-

2. stk. Tær einstóku kommun-
urnar hava skyldu til i tann
mun, tað er pláss i góðendum
flokkum, at taka imoti ibúgv-
um úr óðrum kommunum til
frítíðarundirvísing eftir hesum
tátti.

3. stk. Landsskúlafyrisingin
kann góðkenna reglur um skyldu
kommunanna eftir 1. og 2. stk.

§ 5. Landsstýrið kann áseta al-
mennar reglur um almenna frí-
tioarundirvísing.

2. stk. Landsskúlafyrisingin
kann góðkenna reglur um innihaldið
i undirvísingini, og hvussu hon
kann verða lægd til rættis, her i
millum avmarkingar i undir-
vísingarevnunum.

3. stk. Landsskúlafyrisingin
kann undir serligum umstæð-
um loyva ungfolki undir 14 ár
at luttaka i frítíðarundirvísing
eftir hesum tátti.

arbejde med andre undervis-
ningsinstitutioner eller organi-
sationer.

Stk. 2. De enkelte kommuner
har pligt til, i det omfang der er
plads på godkendte hold, at
modtage andre kommuners be-
boere til almen fritidsundervis-
ning efter detta kapitel.

Stk. 3. Undervisningsrådet kan
godkende regler for kom-
munens forpligtelser efter 1. og
2. stk.

§ 5. Landsstyret kan fastsætte
generelle regler om almen friti-
dsundervisning.

Stk. 2. Undervisningsrådet kan
godkende regler om undervis-
ningens indhold og tilrettelæg-
gelse, herunder begrænsninger
i emnekredsen.

Stk. 3. Undervisningsdirekto-
ratet kan under særlige om-
stændigheder tillade unge
under 14 år at deltage i fritids-
undervisningen efter dette ka-
pitel.

3. táttr.

Serstek frítíðarundirvísing.

§ 6. Kommunurnar hava
skyldu til i ti vavi, sum tævur
er á, at seta á stovn serstaka
frítíðarundirvísing fyri ibúgv-
arar yvir 14 ár, sum fevnir um:
1) roydarfyrireikandi undir-
vísing, sum efter ynski hjá
ti einstaka luttakaranum
kannd enda við góðkendari
roynd ella próvtøku.

- 2) yrkiskenda undirvísing,
sum miðar imoti einum
ávism arbeidøski,
- 3) serundirvísing sainbært §
5. stk. 3 í rammulögini.

§ 7. Skeiðini skulu lúka hesar
treytir:

- 1) undirvísingin skal standa
öllum ibúgvum yvir 14 ár í
boði,
- 2) undirvísingin skal verða
lægd til rættis samsvarandi
teimum ætlanum, sum eru
ásettar fyri viðkomandi
lærugrein ella evni,
- 3) undirvísingin skal vera
ókeypis,

- 4) undirvísingin skal fara
fram i egnadum helum við
neyðugum utbúnaði,
- 5) lærararnir skulu hava neyð-
uga útbúgving fyri at geva
viðkomandi undirvísing.

2. stk. Landsskúlafyrisingin
kann i serstökum fórum loyva
frávik frá reglunum i 1. stk.

Kapitel 3.

Særlig fritidsundervisning.

§ 6. Kommunerne har pligt til, i
det omfang der er behov her-
for, at etablere særlig fritids-
undervisning for befolkningen
over 14 ár omfattende:

- 1) præveforberedende under-
visning, der efter den en-
kelte deltagers ønske kan
afsluttes med godkendt
præve eller eksamen,
- 2) erhvervsmæssig undervis-
ning med sigte mod et be-
stæmt arbejdsmødre,
- 3) specialundervisning ifølge
rammelovens § 5, stk. 3.

§ 7. Kurserne skal opfylde føl-
gende betingelser:

- 1) undervisningen skal stå
åben for alle over 14 ár,
- 2) undervisningen skal være
tilrettelagt i overensstem-
melse med de planer, der er
fastlagt for det pågældende
fag eller emne,
- 3) undervisningen skal være
vederlagsfri,
- 4) undervisningen skal gen-
nemføres i egnede lokaler
med fornødent udstyr,
- 5) lærerne skal have de for-
nødne kvalifikationer for at
give den pågældende under-
visning.

§ 8. Lærarar á eðrum undirvisningarstovnum v.m. kunnu eftir nærrí meginreglum, sum Landsskúlaráðið ásetir, taka á seg ta í hesum tætti nevndu undirvisning. Skylduga undirvisningartímatalið læraranna á viðkomandi stovni kann verða niðurskorð samsvarandi.

§ 9. Landsstýrið kann áseta almennar reglur um serstaka fritíðarundirvisning.

2. stk. Landsskúlaráðið kann góðkenna reglur um innihaldið i undirvisningini, og hvussu hon kann verða legd til rættis.

3. stk: Landsskúlaráðið ásetir, um skylda kommunanna eftir § 6, 1. stk., skal lókað við sjávistðugari stovnsetning av undirvisning av hesum slagi, við samarbeidið við aðrar kommunur, við Ávising til undirvisning í eðrum kommunum ella til kommunalaar ella ikki kommunalaar skúlar v.m.

§ 10. Teir næmingar, sum fáa undirvisning í samsvarandi lærugreinum í fólkaskúlanum ella á eðrum undirvisningarstovnum, kunnu bert luttaka i serstakari fritíðarundirvisning eftir hesum tætti við loyvi frá Landsskúlfyrisingini.

4. tættur.

Fritíðarvirksemi.

§ 11. Bý/bygðaráðið eiger at tryggja, at tað í einum vavi, sum er hóskandi eftir viður-skiftunum í kommununi, verður givið íbúgvunum eitt fjölbreytt tilboð um fritíðarvirksemi, sum skal vera fyri öll børn og ung undir 25 ár.

2. stk. Ein kommuna kann góðkenna, at fólk yvir 25 ár luttaka í fritíðarvirksemi eftir 1. stk. Hon kann somuleiðis góðkenna, at fritíðarvirksemi bert verður skipað fyri fólk yvir 25 ár.

3. stk. Landsstýrið ásetir nærrí reglur um innihaldið og vavið av fritíðarvirksemi eftir 1. og 2. stk.

5. tættur.

Heli v.m.

§ 12. Bý/bygðaráðið útvegar egnad heli ella uttandura pláss við neydugum utbúnaði til fritíðarundirvisning og fritíðar-

Stk. 2. Undirvisningsdirektoratet kan i særlege tilfælde tillade afvigeler fra bestemmelserne i stk. 1.

§ 8. Lærerne ved andre undirvisningsinstitutioner m.v. kan efter nærmere af Undirvisningsrådet fastsatte retningslinier overtagt undervisningen ved den i nærværende kapitel omhandlede fritidsundervisning. Der vil kunne ske en tilsvarende nedsettelse af lærernes pligtige undervisningstimetal ved den pågældende institution.

§ 9. Landsstyret kan fastsætte generelle regler om særlig fritidsundervisning.

Stk. 2. Undirvisningsrådet kan godkende regler om undervisningens indhold og tilrettelægelse.

Stk. 3. Undirvisningsrådet fastsætter, hvorvidt kommunernes pligt efter § 6, stk. 1 skal opfyldes ved selvstændig etablering af undervisning af denne art, ved samarbejde med andre kommuner, ved henvisning til andre kommuners undervisning eller til kommunale eller ikke kommunale skoler m.v.

§ 10. Deltagelse i særlig fritidsundervisning efter nærværende kapitel af elever, der modtager undervisning i tilsvarende fag i folkeskolen eller andre undirvisningsinstitutioner, kan kun ske efter tilladelse fra Undirvisningsdirektoratet.

Kapitel 4.

Fritidsvirksomhed.

§ 11. By/bygðerådet sikrer i et efter forholdene i kommunen rimeligt omfang, at der gives kommunens beboere et alsidigt tilbud om fritidsvirksomhed, som skal stå åben for alle børn og unge under 25 år.

Stk. 2. En kommune kan godkende, at personer over 25 år deltager i den i 1. stk. nævnte fritidsvirksomhed. Den kan ligeledes godkende, at fritidsvirksomhed alene etableres for personer over 25 år.

Stk. 3. Landsstyret fastsætter nærmere regler om indholdet og omfanget af fritidsvirksomhed efter stk. 1 og 2.

virksemi fyri íbúgvararnar.

2. stk. Skúlar, onnur egnad heli og uttandura pláss, sum tað almenna eiger, skulu vera til taks í einum vavi, ið er hóskandi og sambærilið við nýtslu teirra annars.

3. stk. Aðrir skúlar, heli og uttandura pláss, sum lands-og/ella ríkiskassan til rakstur og/ella bygging hava goldið lán og/ella studning til, skulu vera til taks í einum vavi, sum er hóskandi og sambærilið við nýtslu teirra annars, eftir reglum, sum Landsskúlaráðið góðkennir.

Kapitel 5. Lokaler m.v.

§ 12. By/bygðerådet tilvejebringer egnede lokaler eller udenders anlæg med fornødent udstyr til fritidsundervisning og fritidsvirksomhed for beboerne.

Stk. 2. Skoler, andre egnede lokaler og udenders anlæg, der tilhører det offentlige, skal stilles til rádighed i det omfang, der er rimeligt og for-

"... med deres øvrige brug."

Stk. 3. Andre skoler, lokaler og udenders anlæg, til hvis drift og/eller anlæg der er udbetalt lán og/eller tilskud fra lands-og/eller statskassen, skal i det omfang, det er rimeligt og foreneligt med deres øvrige brug, stilles til rádighed efter regler, der godkendes af Undirvisningsrådet.

6. tættur.

Fyrirslitingarligar reglur.

§ 13. Leiðarin av kommununnar skúlaverki skal eftir nærrí reglum, sum Landsskúlaráðið hevur góðkent, leiða ta fritíðarundirvisning v.m., sum verður sett á stovn í kommununi eftir reglunum í hesi lög.

2. stk. Um so er, at ein kommuna hevur fleiri skúlaleiðarar, men ongan leiðandi skúlastjóra, so tilnevñir kommunan ein av skúlaleiðarunum at taka sær av tí i 1. stk. nevnda verkvn. Landsskúlaráðið skal góðkenna hesa tilnevning.

3. stk. Eftir tilmæli frá tí i 1.

st. nevnda leiðara kann eitt bý/bygðarráð, eftir at tað hevur fangið ummæli frá skúlanevndini, seta leiðaranum eitt ella fleiri hjálparfólk, sum undir eftirliti leiðarans tekur sær av teimum verkevnunum, sum eru legd á leiðaran eftir 1. stk.

4. stk. Landsskúlfyrisingin kann áleggja einum bý/bygðarráði at seta leiðaranum eitt hjálparfólk. Setanin fer fram eftir teimum i 3. stk. nevndu reglum.

5. stk. Landsskúlaráðið góðkennir nærrí reglur fyri til virksemi v.m., sum tað í 3. stk. nevndu hjálparfólk kann útina og eftirlitum við tí.

6. stk. Landsskúlaráðið ásetir setanarkorini og lenina hjá leiðarum, hjálparfólk eftir § 13; 3. stk og lærarum við fritíðarundirvisninga v.m.

§ 14. Bý/bygðarráðið og skúlanevndin hava skyldu at tryggja, at ásetingarnar í hesi lög verða fylgdar.

Kapitel 6.

Administrative bestemmelser.

§ 13. Lederen af en kommunes skolevæsen skal efter nærmere af Undirvisningsrådet godkende regler lede den fritidsundervisning m.v., der etableres i kommunen efter bestemmelser i denne lov.

Stk. 2. Har en kommune med flere skoleledere ingen ledende skoleinspektør, udpeger kommunen en af skolelederne til at varetage den i stk. 1 nævnte opgave. Den foretagne udpegning skal godkendes af Undirvisningsrådet.

Stk. 3. Efter indstilling af den i stk. 1 nævnte leder kan et by/bygðeråd efter indhentet udtalesse af skolekommisionen ansætte en eller flere medhjælpere for lederen, der under dennes tilsyn varetager te opgaver, der er pålagt l. deren efter stk. 1.

Stk. 4. Undirvisningsdirektoratet kan pålægge et by/bygðeråd at ansætte en medhjælper for lederen. Ansættelsen sker efter de i stk. 3 anførte regler.

Stk. 5. Undirvisningsrådet godkender de nærmere regler for den virksomhed m.v., den i stk. 3 omhandlede medhjælper kan udøve og for tilsynet hermed.

Stk. 6. Undirvisningsrådet fastsætter ansættelsesvilkårene og aflønningen for ledere, medhjælpere efter § 13, stk. 3 og lærere ved fritidsundervisningen m.v.

2. stk. Tær skyldur, sum bý/bygdarráðið og skúlanevndin hava eftir hesi lög, kunnu eftir góðkenning Landskúlaráðsins heilt ella lutvist latast einum felagsskúlastýri og viðkomandi felagsskúlanevnd ella óðrum kommunalum felagsskápi upp í hendi.
3. stk. Tær í 2. stk. nevndu skyldur, ið eru latnar til ein annan stovn, kunnu, um hettu er hentast og við góðkenning Landsskúlaráðsins, við 1/2 ára frest verða fluttar aftur til kommununa til byrjan av einum skúlaári.

§ 15. Landsskúlafyrisingin tryggjar neyðuga samskipan millum fritíðarundirvisninga v.m. eftir hesi lög í teimum einsteku kommunum og millum hesa undirvisning v.m. og undirvisningina í óðrum undirvisningarstovnum.

2. stk. Landsskúlaráðið kann seta í verk landsumfatandi fritíðarundirvisning v.m.

§ 16. Eftir teimum av Landskúlaráðnum ásettu reglum skulu kommunurnar á hvørum ári senda inn setlan um ta fritíðarundirvisning v.m., ið kommunan ætlað at fremja í komandi skúlaári eftir reglum í hesari lög.

7. tóttur.

Studningsreglur v.m.

§ 17. Kommunan ber allar útreiðslur til góðkenda fritíðarundirvisning v.m. eftir 2.-3. tótti í hesi lög, um so er, at ikki annað er ásetti í lög ella reglum, sum Landsskúlaráðið hevur góðkent.

2. stk. Landsskúlafyrisingin ásetir, í hvønn mun tær goldnu útreiðslurnar kunnu vera góðkendar sum studningsheimilaðar, eins og hon ásetir, hvussu útreiðslurnar skulu býtast millum tvær ella fleiri kommunur, um so er, at íbúgvarnir í eini kommunu luttaka í fritíðarundirvisning v.m., sum er fyriskipað og góðkend av óðrum kommunum ella stovnum.

3. stk. Landsskúlaráðið kann góðkenna almennar reglur um tey í 2. stk nevndu viðurskifti.

§ 18. Luttakarar í almennari fritíðarundirvisning eftir 2. tótti skulu rinda eitt gjald, sum landsskúlafyrisingin hevur góðkent.

2. stk. Luttaka í serstakari fritíðarundirvisning eftir 3. tótti er ókeypis.

3. stk. Luttakarar í fritíðarvirksemi eftir 4. tótti skulu sjálvir rinda ein part, sum Landsskúlafyrisingin hevur góðkent.

§ 14. By/bygderádet og skolekommisionen har pligt til at sikre gennemførelsen af bestemmelserne i denne lov.

Stk. 2. By/bygderádet og skolekommisionena pligter efter denne lov kan efter godkendelse af Undervisningsrådet heilt eller delvis overtages af en forbundsstyrelse respektive forbundsskolekommision eller anden sammenslutning.

Stk. 3. De i stk. 2 omhandlede af en forbundsstyrelse m.m. overtagne pligter kan, såfremt dette vil være hensigtsmæsigt og med Undervisningsrådets godkendelse, med 1/2 árs frist tilbageflyttes til kommunen til et skolaars begynELSE.

§ 15. Undervisningsdirektoratet sikrer den fornædne koordinations mellem de enkelte kommuners fritidsundervisning m.v. efter denne lov og mellem denne undervisning m.v. og undervisning ved andre undervisningsinstitutioner.

Stk. 2. Undervisningsrådet kan iværksætte landsomfattende fritidsundervisning m.v.

§ 16. Kommunerne skal árligt efter nærmere af Undervisningsrådet fastsatte bestemmelser indsende en plan over den fritidsundervisning m.v., kommunen vil etablere i det kommende skoleár efter reglerne i denne lov.

Kapitel 7.

Tilskudsregler m.v.

§ 17. Samtlige udgifter til godkendt fritidsundervisning m.v. efter denne lovs kapitel 2.-3. afholdes af kommunen, såfremt andet ikke måtte være fastsat ved lov eller bestemmelser godkendt af Undervisningsrådet.

Stk. 2. Undervisningsdirektoratet fastsætter, i hvilket omfang de afholdte udgifter kan godkendes som tilskudsberettigede, ligesom det fastsætter, hvorledes udgifterne skal fordeles mellem to eller flere kommuner, hvis en kommunens beboere deltager i fritidsundervisning m.v., etableret og godkendt af andre kommuner eller institutioner.

Stk. 3. Undervisningsrådet kan godkende generelle regler om de i stk. 2 omhandlede forhold.

§ 18. Deltagere i almen fritidsundervisning efter kapitel 2 skal betale et vederlag, der godkendes af Undervisningsdirektoratet.

Stk. 2. Deltagelse i særlig fritidsundervisning efter kapitel 3 er vederlagsfri.

Stk. 3. Deltagere i fritidsvirksemhed efter kapitel 4 skal selv afholde en af Undervisningsdirektoratet godkendt andel.

§ 19. Landskassin veitir studning til útreiðslur kommunanna til fritíðarundirvising v.m. eftir hesi lög.

2. stk. Studningurin er 50% af teimum studningsheimilaðu útreiðslunum til góðkenda almenna fritíðarundirvising eftir 2. tótti og 100% af teimum studningsheimilaðu útreiðslunum til góðkenda serstaka fritíðarundirvising eftir 3. tótti.

3. stk. Til fritíðarvirksemi eftir 4. tótti kann landskassin veita kommunum í mesta lagi 50% í studningi av teimum studningsheimilaðu útreiðslunum.

4. stk. Landsskúlaráðið kann góðkenna nærrí reglur um, hver skal bera útreiðslurnar eftir hesi lög.

§ 20. Studningur eftir § 19 kann í mesta lagi verða netto-útreiðslur kommunanna til tey í 2.-4. tótti nevndu verkevni, tá byggiútreiðslur eru ikki tilknar við.

8. tóttur.

Aðrar ásetingar.

§ 21. Landsskúlafyrisingin kann veita leíðarum og lærarum, sum luttaka í útbúgvingsarskeiðum við atliti til fritíðarundirvising v.m., allan ella lutvisan stuðul. Hon kann skipa fyrir, at skeið verða hildin.

9. tóttur.

Ásetanir um, nær lógin fær gildi v.m.

§ 22. Henda lög fær gildi 1. august 1983.

2. stk. Kunngerð nr. 9 frá 22. januar 1931 um rikisstudning til ungdoms- og kveldskúlar í Føroyum, sbr. kunngerð nr. 276 frá 7. oktober 1935, fer samstundis úr gildi.

Tórshavn, 30. juni 1983.

Pauli Ellefsen lögmaður

/Eilif Samuelsen

§ 19. Af landskassen ydes tilskud til kommunernes udgifter til fritidsundervisning m.v. efter denne lov.

Stk. 2. Tilskuddet udgør 50% af de tilskudsberettigede udgifter til godkendt almenn fritidsundervisning efter kapitel 2 og 100% af de tilskudsberettigede udgifter til godkendt særlig fritidsundervisning efter kapitel 3.

Stk. 3. Til fritidsvirksemhed efter kapitel 4 kan landskassen yde kommunerne et tilskud på op til 50% af de tilskudsberettigede udgifter.

Stk. 4. Undervisningsrådet kan godkende nærmere regler for afhöldelse af udgifterne efter denne lov.

§ 20. Tilskud efter § 19 kan maksimalt udgøre kommunernes nettoudgifter til de i kapitel 2.-4. nævnte formål, når der bortses fra byggeudgifterne.

Kapitel 8.

Andre bestemmelser.

§ 21. Undervisningsdirektoratet kan yde hel eller delvis støtte til lederes og læreres deltagelse i uddannelseskurser med henblik på fritidsundervisning m.v. Det kan foranledige kurser afholdt.

Kapitel 9.

Ikrafttrædelsesbestemmelser m.v.

§ 22. Denne lov træder i kraft 1. august 1983.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 9 af 22. januar 1931 om tilskud fra staten til ungdoms- og aftenskoler på Færøerne jfr. bekendtgørelse nr. 276 af 7. oktober 1935, ophæves samtidig.

